

Aan

Staatssecretaris VWS

Deadline: 31-01-2023

nota

(ter beslissing)

Beantwoording Kamervragen n.a.v. het bericht in Trouw
over het gebrek aan landelijk overzicht van de
wachtlijsten in de jeugdzorg

Directoraat Generaal
Directie Jeugd
VWS

Ontworpen door

T

Datum Document

Kenmerk
3498749-1042282-J

Bijlage(n)

1. Aanleiding

- Kamerlid Raemakers (D66) heeft Kamervragen gesteld n.a.v. het artikel in Trouw over het gebrek aan landelijk overzicht van wachtlijsten in de jeugdzorg.
- We informeren u daarnaast over de stand van zaken van de aanpak wachtlijsten¹ en de ontwikkelingen rondom het gemeentelijk dashboard dat het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) in samenwerking met het Ketebureau i-Sociaal Domein ontwikkelt. De verwachting is dat een eerste versie van het dashboard dit kwartaal beschikbaar komt voor alle gemeenten. Team Aanpak Wachtlijsten (TAW) verzorgt graag een presentatie van het gemeentelijk dashboard als u daar prijs op stelt.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de beantwoording van de Kamervragen en deze aan de Tweede Kamer te zenden.
- U wordt gevraagd aan te geven of u prijs stelt op een presentatie over de eerste versie van het dashboard.

3. Kernpunten

- De focus van de vragen van Kamerlid Raemakers is gericht op het beschikken over een landelijk eenduidig cijfermatig inzicht in wachtlijsten voor de meest voorkomende vormen van jeugdzorg.
- In uw beantwoording geeft u aan dat eerst inzicht in de oorzaken van wachtlijsten nodig is en dat oorzaken regionaal kunnen verschillen. De regio is daarom het aangrijpingspunt voor het structureel aanpakken van wachtlijsten.
- In de voortgangsbrief van 14 november 2022 is aangegeven dat we oplossingsrichtingen van wachtlijsten met name zien op de gebieden van preventie, instroom, in zorg zijn en uitstroom.

¹ We spreken van wachtlijsten i.p.v. wachtlijsten. Wachtlijsten hoeven niet per definitie te leiden tot wachtlijsten. Door te spreken van wachtlijsten betrekken we het bredere spectrum van 'wachten' voor een cliënt met een hulpvraag.

- Knelpunten om landelijk inzicht te krijgen in wachttijden zijn:
  - Regio's hebben zelf nog beperkt inzicht in wachttijden en het is nodig van elkaar te leren. Hierbij kunnen inzichten uit het berichtenverkeer² worden benut.
  - Er is toestemming nodig van alle 342 gemeenten om de data te kunnen gebruiken. Dit betekent dat er ook evenzoveel data protection impact assessments (DPIA's) moeten plaatsvinden en functionarissen gegevensbescherming betrokken zijn.
  - Er wordt door gemeenten en regio's verschillend gebruik gemaakt van het berichtenverkeer, productcodes en definities. Dit betekent dat data niet zomaar bij elkaar kunnen worden opgeteld. Standaardisatie is nodig voor uniformering.
  - Er wordt verkend hoe de regionale beelden kunnen bijdragen aan een steeds beter landelijk dekkend beeld.

Stand van zaken Aanpak wachttijden

Voor de uitwerking van de aanpak wachttijden is een opdracht gegeven aan het OZJ i.s.m. het Ketenbureau i-Sociaal Domein (hierna Ketenbureau). De ondersteuning van het OZJ heeft zich de afgelopen anderhalf jaar gericht op vier regio's: Hart van Brabant, Rijnmond, Twente en gemeente Eindhoven als voorloper van regio Zuidoost Brabant. Deze vier regio's hebben nu meer handvatten om inzicht te krijgen in wachttijden en de oorzaken hiervan, inclusief een gestructureerde werkwijze om deze problemen aan te pakken. In de regio Rijnmond, bijvoorbeeld, heeft de samenwerking met het OZJ destijds geleid tot een merkbare verlaging van wachttijden specialistisch ambulante jeugdhulp (van meer dan acht maanden naar maximaal drie maanden) en het aantal wachtenden (afname van 30%). Ook is er over het algemeen beter zicht op het aantal wachtenden op specialistische jeugdhulp.

Op 7 december 2022 heeft de TAW aan haar opdrachtgevers VNG en VWS de eerste versie van het gemeentelijk dashboard gepresenteerd.

- Het dashboard is gehost bij het Inlichtingenbureau.
- In het dashboard zijn perspectieven opgenomen van cliënt, aanbieder en productcategorie/productcode.
- Er wordt geteld vanaf het afgeven van de beschikking door de gemeente (verzoek om toewijzing), zodat de tijd tot toewijzing van de zorg kan worden berekend. Dit gebeurt nog niet overal en kan de indruk wekken dat er geen wachttijden zijn als pas geteld wordt vanaf het moment van toewijzing. Standaardisatie van registratie van de berichten is dus belangrijk.
- Het gemeentelijk dashboard wordt in Q1 beschikbaar voor alle gemeenten voorzien van een gebruikershandleiding.
- Het dashboard wordt doorontwikkeld en de betrouwbaarheid van data wordt getest. Referentiegroepen toetsen indicatoren om zo het dashboard aan te scherpen.

Het algemene beeld is dat we een goede start hebben gemaakt met de structurele aanpak van wachttijden.

- Vanaf januari 2023 zijn we van pilotfase overgegaan naar de reguliere fase.
- De regionale aanpak start dit jaar in drie nieuwe regio's.

---

² Het berichtenverkeer is gekozen omdat dit een reeds aanwezige databron is. Het berichtenverkeer is echter ingericht voor het financiële declaratieverkeer en niet voor het inzichtelijk maken van wachttijden.

- Gefaseerd zal het OZJ steeds meer regio's ondersteunen, naar verwachting een totaal van 6 tot 8 regio's per jaar.
- Daarnaast wordt gewerkt aan het werven van andere regio's d.m.v. o.a. presentaties, verdiepende sessies, workshops en leerexpedities.
- Tot slot wordt gewerkt aan het opzetten van een landelijk leernetwerk om te stimuleren dat regio's van elkaar leren en om opgedane kennis en inzichten te delen en te borgen.

Regionale werkwijze

De regionale werkwijze die de afgelopen anderhalf jaar door TAW van het OZJ is ontwikkeld, bestaat uit drie onderdelen:

1. *Systemisch ontwerp*: analyseren van het systeem in de regio op oorzaken van wachttijden en definiëren oplossingsrichtingen. Van brandhaarden naar brandpunten naar een regionaal plan met blauwdruk projecten;
2. *Data*: inzet van het gemeentelijk dashboard als middel om in de regio het goede gesprek aan te gaan, ondersteuning bij het verkrijgen van (meer) data, stimuleren om meer data gedreven te werken, monitoringspositie van regio's versterken, inzet van leercirkels om regio's van elkaar te laten leren;
3. *Concrete impact*: concreet met de regio aan de slag op microstreekniveau en verbeteren van het primaire proces, aan de slag met 'buikpijn knelpunten'.

Landelijk leernetwerk

Er wordt een landelijk leernetwerk opgezet dat is bedoeld om te stimuleren dat regio's van elkaar leren en dat opgedane kennis, inzichten en ervaringsdeskundigheid worden gedeeld en geborgd. Er wordt vanuit het landelijk leernetwerk ingezet op drie onderdelen:

1. *Educatie*: leerexpedities en vanaf 2024 een klassikale aanpak;
2. *Bibliotheek*: vindplaats voor informatie;
3. *Lab*: ontwikkeling van een blauwdruk om wachttijden in de regio aan te pakken en inzet op expertprojecten.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Wachttijden en wachtlijsten zijn een actueel maatschappelijk thema. Vanuit de landelijke politiek wordt regelmatig aandacht gevraagd voor casuïstiek en het onderwerp komt regelmatig terug in Kamerdebatten, Kamervragen en moties. Ook in de lokale politiek is het onderwerp van gesprek, vaak casus gedreven.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Er is vanuit de maatschappij veel aandacht voor wachttijden.

c. Financiële en personele gevolgen

Geen.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De beantwoording van de Kamervragen is intern (collega's DJ) en extern (TAW, regio Rijnmond) afgestemd.

f. Gevolgen administratieve lasten

n.v.t.

g. Toezeggingen
Geen.

h. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer